

"Ludaka i opaticu" (dolje) režirao je Jasmin Novljaković po Stanislawu Ignacyju Witkiewiczu, a Sofoklova "Filokteta" na velikoj sceni Ozren Prohić (na slici lijevo)

PREMIJERE "Ludak i opatica" i "Filoktet" u varaždinskom HNK

Odličan ansambl i novi žariskusnih glumaca uz njihove mlade kolege

PIŠE
TOMISLAV ČADEŽ

Varaždinski HNK dao je protekli tjedan dvije uspjele premijere: "Ludaka i opaticu" Stanislawu Ignacyju Witkiewiczu u srijedu i Sofoklova "Filokteta" u subotu.

Prvu je režirao Jasmin Novljaković na maloj sceni Zvonimir Rogov, a drugu Ozren Prohić na velikoj sceni. Prva misao: najmanji naš HNK okupio je odličan ansambl, za koji su regrutirali mlade snage, uz koje iskusniji glumci rade novim žarom.

U ansamblu varaždinskog HNK više je ozbiljnih glumica i glumaca, no osobitu težinu daje mu Ljubomir Kerekeš, umjetnik teške kategorije. Njegov kreacija Odiseja u Prohićevoj inscenaciji Sofokla dubovita je, a ozbiljna. Biti kredibilan, a komičan u grčkoj tragediji na papiru je nemoguć zadatak. Jedna minijatura: Kerekeš-Odisej sjedi u prvom loži do pozornice i netremice promatra radnju ispod sebe. Njegovo lice uživo snima tehničar, projicira se na televizijskom zaslonu i kad pratis zaslon, uvjeren si da je slika zaleđena. Naime, netremice ovdje Kerekeš pokušava realizirati doslovno: ne trepće i po trideset sekundi. Dakako, koji put mora, a i tad to ne registriraš. La-koća igre, kompozicija karaktera, prikaz pozicije lika, Kerekeš na vodi kroza ulogu snažnim glasom,

ali koji je tek miran produžetak jedne unutarnje nadmoći koju lik osjeća naspram Neoptolema, mladića koji još obitava u matrici idealizma, pa se skanjuje prevariti Filokteta i oduzeti mu huk - ključno oružje potrebno da se osvoji Troja. Kerekeš je velik i po tome što ne "jede" svoje partnere na sceni, nego zove na suigru i zapravo je nemoguće uz njega propasti ako imaš ikakva talenta.

Mladi Karlo Mrkša živo je odigrao Neoptolema. Nedostaje mu ponešto hrabrosti, pa i sigurnosti, ali povukla ga je igra i uvjerio nas je u svoje scensko postojanje te nas zaintrigirao i za svoj unutarnji tijek misli. Ne dovoljno, ali ima za njega vremena. Prije svega, izvanredno izgleda na sceni, kredibilna je pojava. Osim s Odisejem, svojim zapravo šefom, u situaciji jest dakle još jedino s Filoktetom, kojega igra s mnogo pritažene energije Stojan Matavulj. Mladi Mrkša je uz njega, onako stasita i "opasna", uvjerljiv kao jednako stasit, ali još mlad junak...

Sunčana Zelenika Konjević igra Zborovodu, Uvodu i Herakla, predstavljajući ovdje zapravo ona političan "glas svjetline" nesklon kompliciranim rješenjima.

Zbor, koji čine Hana Kunić, Antonija Torjanac, Filip Eldan, Nikša Eldan, Jakov Jozić i Ognjen Milovanović, uvježban je, ali nedovoljno artikuliran. Nije jednostavno, budući da su podvrgnuti zahtjevnoj koreografiji Zrinke Lukčec Kiko.

Ovaj "Filoktet" u prijevodu Dinka Štambaka redatelj je adaptirao s dramaturgom Ivanom Penovićem, koji je dopisao i mudrih i duhovitih štikleca. Očito ga na ovim stranicama ne hvalim uzalud već treći put.

Ukratko, samo se iznimno u nas igraju antički tekstovi, a osobito ovaj, siromašan situacijama, pa je time rezultat dojmiljiviji.

Predstava je dramski napregnuta izvanrednom glazbom Davora Bobića, koji gradi tempo vratolomno, njemu nisu potrebni akordi kad se želi izraziti, dovoljni su tonovi, ulomci ljestvica, čisto trajanje tona kao emocije ili kao pretkazanja... Takvo je, naoko prezentno, ali zapravo šabovski koncipirano, s odgođenim potezima, svjetlo Vesne Kolarec koje izvanredno prati ambicioznu i dobro ugođenu scenografiju Zorža Draušnika. Kostimi Mirjane Zagorec maštovito su stilizirani po karakteru svakoga lika, militantni su, ali, kad ureba, i veoma decentno erotizirani, kakav je Neoptolemov.

Jednako je dojmiljiv Marinko Prga kao ludi pjesnik Mieczyslaw Walpurg u Novljakovićevoj režiji Witkiewiczeva slavnog djela. Fizički dojmiljiv, on tijelo koristi kao poligon koji plastično ocrtava

U ansamblu našeg najmanjeg HNK više je ozbiljnih glumaca i glumica, no osobitu težinu daje mu Ljubomir Kerekeš

nevidljivo, potisnuto u umu. Taj Ludak jest pjesnik, kad je "normalan" nekako odviše zaljubljen u svoje stihove e da ne bismo posumnjali da ti stihovi i nisu baš vrhunac umjetnosti. Kad opatici koju zavodi pročita jednu, to postaje jasno. Međutim, nju zavodi njegova vitalnost, njegova neobuzdanost, njegova ranjivost. Ona, poput njega, postaje slijepa za njegovo ludilo (žed za ubijanjem!) i u toj sjeni smrti, pada mu na grudi.

Tu opaticu, Sestru Anu, staloženo, s finim osjećajem za partnera, igra mlada Elizabeta Brodić. Njezina početna suzdržanost ne topi se prebrzo, ne otkriva prerano da je uvučena u "igru" s muškarcem, o kojem skrbi, što se kaže, po službenoj dužnosti.

Avangardno djelo što ga je hrabar poljski umjetnik, ratnik, slikar, pisac i filozof, kreirao prije gotovo stotinu godina, Novljaković u današnjem kontekstu ne donosi više kao vidovit krik iz tame, nego li kao ostvarenu noćnu moru.

Witkiewiczev klasik danas ne bismo nazvali više pretečom teatra apsurdna, nadrealističnom igrom upozoravajuće težine, nego antipsihijatrijskim komadom, koji upozorava da je vrijeme "objektivizacije" čovjeka već stiglo.

I ovdje dramaturgiju redatelj gradi zajedno sa skladateljem, opet Bobićem, koji je dakle ne samo produktivan nego i kreativan, posvećen, promišljen. Jednako kao i autorica svjetla Vesna Kolarec. Ovdje je scenografiju, jednako apartnu, također čelično sivu, kreirao Miljenko Sekulić Sarma.

Na sceni je intrigantan, uz glavni dvojac, Nikša Eldan u ulozi dr. Efraima Gruena, nadmenog psihoanalitičara, kojega će Ludak ipak poštediti. Drugoga dijaboličnog psihijatra također lijepo igra njegov brat blizanac Filip Eldan. Njihova starog mentora Ernesta Waldorfa plastično daje Zdenko Brek. Ivana Zanjko nenametljivo podupire zbivanje kao Sestra Barbara, a dvojicu poslužitelja igraju Darko Plovanić i Jakov Jozić. ❧